

Obsah

Předmluva	7
Jak to všechno začalo...	9
Základní postup	13
Jak na to	16
Proč psi napínají vodítko?	21
Řešení problémů	26
Jaké jsou nevhodnější pomůcky?	31
Jakým pomůckám se vyhnout a proč	33
Štěňata	37
Výcvik dospělého nebo staršího psa	41
Využití této techniky při cvičení skupiny psů	44
Využití této metody v každodenním životě	46
Kdy tuto techniku rozhodně nepoužívat	52
Proč nepoužívat negativní podněty	55
Učení prostřednictvím asociací	57
Rekapitulace	61
Shrnutí	65
Doporučení	68
Zamyšlení na závěr	71
Doporučená literatura	72
O autorce	73
O překladatelce	75

Předmluva

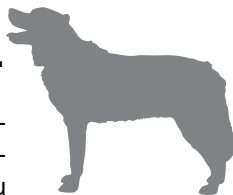
Někdy musím lidi obdivovat.

Před pár lety v zimě jsem měla studentku, která ke mně se svým psem dorazila dost neobvyklým způsobem. Plnou rychlostí se z kopce řítila majitelka, seděla přitom na zemi s nohama nataženýma před sebe a držela na vodítku velmi šťastného bernského salašnického psa, který doslova sršel chutí do života a s úsměvem od ucha k uchu a plácáním uší velmi rychle cválal směrem ke mně.

Majitelka tak nadšená nebyla a velmi se jí ulevilo, když pes zastavil. Absolutně neměla šanci udržet se na zamrzlé cestě vestoje, a proto dorazila tímto velkolepým způsobem.

Podobným lidem a jejich psům ráda pomáhám, aby se naučili zvládnout jakoukoli situaci, se kterou se setkají. To je hlavní důvod, proč miluji tuto metodu, kterou jsem se rozhodla používat při venčení psů na volném vodítku. Je to výborný způsob, jak lidem pomoci v klidu zvládat podobné situace.

Jak to všechno začalo...

Během let jsem se ptala frekventantů, kteří navštěvovali mé kurzy, co by chtěli naučit své psy. První odpověď na seznamu byla „chodit hezky na vodítku“. Další v pořadí bylo „přestat skákat na lidi“ , „přijít na zavolání“ a pak následovala spousta dalších věcí. Nicméně chodit hezky na vodítku s přehledem vítězilo. Není se čemu divit! Neznám nic otravnějšího, než je procházka se psem, který na vodítku táhne nebo se vrhá na psy či kola. Může to být i docela nebezpečné.

Jednou před pár lety bylo v zimě všude namrzlo. Bylo těžké už jenom udržet se na nohou, a zvládnout psa tahajícího za vodítko bylo prakticky nemožné. Často docházelo k pádům a zlomeninám. Tehdy se zrodil můj nápad vyvinout metodu, kterou by bylo možné naučit psy chodit na povoleném vodítku. Samozřejmě, že se psi mohou zapomenout, i když se něco dobře naučí – všichni občas zapomínáme a psi se v tomto od nás neliší.

Chtěla jsem najít laskavou metodu, takovou, která nebolí, neděsí nebo nestresuje psy – většina metod, které jsem do té doby poznala, zrovna moc jemné nebyly.

Ideální příležitost se mi naskytla o něco později, když jsem navštěvovala roční kurz pro instruktory na veterinární klinice v Groruddalenu poblíž Osla. Byli jsme požádáni, abychom si vybrali projekt, na kterém budeme rok pracovat. Jsem prakticky zaměřený člověk, a tak jsem si samozřejmě musela vybrat praktický projekt. Rozhodla jsem se vyvinout metodu jak vycvičit psa, aby hezky chodil na volném vodítku.

Ukázalo se, že je to velká zábava. Hledala jsem přes inzeráty „pokusné králiky“ a ihned jsem dostala 204 odpovědí od lidí, jejichž psi měli různé problémy s taháním na vodítku. Zastoupeny byly všechny věkové skupiny, plemena a typy psů se všemi možnými problémy s taháním. Nejmladší bylo čtyřměsíční štěně kolie a nejstarší byl čtrnáctiletý elkhund.

Aby byl projekt realizovatelný a abychom získali validní výsledky, musel mít trénink pevná pravidla. Pro lidi jsou statistická data důležitá a já potřebovala použitelné výsledky, na které bych se mohla odvolávat.

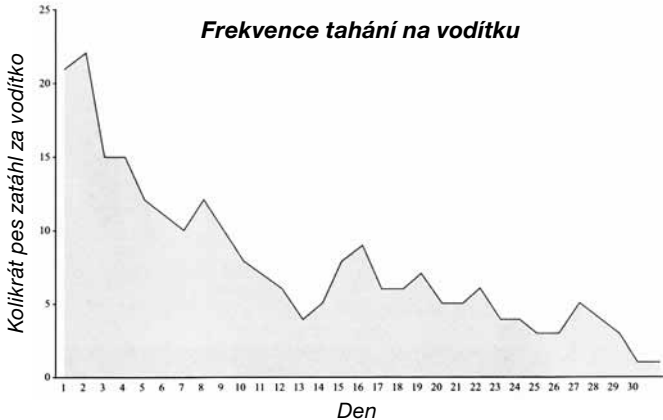
Jednoduše řečeno, chtěla jsem zkusit následující plán:

- Budu ignorovat nežádoucí chování tak, že budu klidně stát, kdykoli bude pes táhnout za vodítko
- Nebudu dělat nic, kromě toho, že budu psovi bránit v tahání za vodítko
- Budu psa chválit a odměňovat ho za to, že jde klidně na vodítku.

Abychom získali průkazné výsledky, vybrali jsme si konkrétní úsek cesty a počítali jsme, kolikrát pes během chůze po tomto úseku napne vodítko. Tato metoda byla velmi jednoduchá a poměrně málo pružná – od té doby se vyvinula a byla modifikována, jak se zmíním později.

Každý pes, který se výcviku účastnil, měl vlastní graf, do kterého se od prvního do třicátého dne denně zaznamenalo, kolikrát zatahal na vodítku. Na konci jsme tak měli 196 křivek, jednu od každého psa, který výcvik dokončil. Byly si vzájemně tak podobné, že při promítnutí do jednoho grafu dávaly prakticky stejnou křivku.

Následně jsem grafy zprůměrovala a získala následující přehledy:

Během prvního dne někteří psi zatáhli více než 70x. Po třiceti dnech průměr na stejném úseku cesty klesl na jeden jediný případ zatáhnutí, a i ten byl téměř nezatelný.

Po dokončení tohoto výzkumu jsem si byla jistá, že jsem na správné cestě. Nicméně bylo nutné postup trochu upravit. Pro začátek bylo třeba ho zjednodušit, aby jím psi nebyli tak stresováni a také aby bylo pro majitele snazší se jej naučit.

Krok za krokem jsem techniku rozvíjela, až jsem ji vybrousila do podoby, kterou užívám dodnes. Učila jsem ji po celém světě a jsem s ní spokojená. Je dostatečně jednoduchá, takže se ji s minimální pomocí a vysvětlením může naučit používat každý. Současně je natolik prostá, aby se ji rychle naučili i psi.

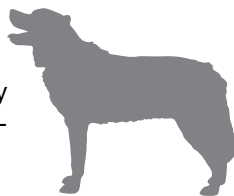
TAHÁNÍ NA VODÍTKU

Někdy dostávám až tak nadšenou zpětnou vazbu, jako jsou výkřiky ve stylu: „Já prostě MILUJU, jak pracujete s vodítkem!“ To mně těší, jelikož to často znamená, že se i pes bude mít lépe.

Pojďme se nyní na tuto metodu podívat.

Základní postup

Rozebereme si tuto metodu, jako kdyby se jednalo o recept. Potřebujeme následující přísady:

- jeden pes
- jeden člověk
- postroj nebo měkký obojek
- vodítko
- pamlsky

Zkrácený postup

Naučte psa reagovat na signál, např. na zamlaskání.

- **ZASTAVTE**, jakmile se vodítko napne, nebo to vypadá, že se pes chystá ho napnout.
- **ČEKEJTE** 2 sekundy. Klidně stůjte, nic neříkejte.
- **MLASKNĚTE** – jazykem nebo rty.

Když k vám pes začne otáčet hlavu:

- **POCHVALTE** ho.
- **JDĚTE** několik kroků jiným směrem a pes vás bude následovat.
- **ODMĚŇTE** ho za to.

Opakujte tento postup pokaždé, když chcete změnit směr nebo když pes táhne.

TAHÁNÍ NA VODÍTKU

Zastavte, když pes táhne.

Vydejte zvuk, na nějž jste ho naučili reagovat.

Odměňte psa za jeho reakci.

Tato metoda dobře funguje, i když psa někdo nebo něco ruší. Zastavte, když pes táhne.

Vydejte zvuk, na nějž jste ho naučili reagovat.

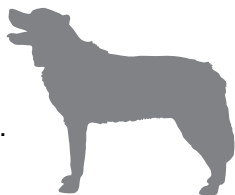

Jděte se psem několik kroků jiným směrem a odměňte ho.

Jak na to

Jak vycvičit psa, aby netáhl na vodítku.
Na první tři kroky není třeba vodítko.

Krok 1

Naučte psa na jednoduchý neutrální zvukový signál (mlasknutí, plácnutí do stehna), který znamená jedinou věc: „Následuj mne.“

Při vyuce postupujte následujícím způsobem:

- Začněte doma nebo na klidném místě, kde vás nic nebude rušit.
- Mějte psa poměrně blízko u sebe a připravte si do ruky pamlsky.
- Udělejte zvuk, na který jste se psa rozhodli naučit.
- Pes se otočí za zvukem. Psi jsou přirozeně zvědaví a budou chtít zjistit, co ten zvuk znamená.
- V okamžiku, kdy se pes otočí za zvukem, ho pochvalte a odměňte.
- Několikrát to zopakujte. Brzy se naučí, že zvuk znamená odměnu nebo něco příjemného.

Pes se nyní naučil, že když se k vám na signál otočí, dostane odměnu.

Krok 2

- Zůstaňte na klidném místě.
- Vydejte zvuk, na nějž se pes naučil reagovat.
- Pochvalte psa, když se k vám otočí, a udělejte pár kroků směrem od něj.
- Bude vás následovat, aby dostal odměnu.

Pes se nyní naučil vás kvůli odměně následovat.

Krok 3

- Ujistěte se, že v okolí nejsou žádné rušivé podněty.
- Vydejte zvuk, na nějž se pes naučil reagovat.
- Pochvalte psa, když se k vám otočí.
- Udělejte pár kroků (na začátku jen 2–3, jinak ho to bude frustrovat a vzdá to).
- Odměňte psa, když vás následuje.
- Znovu vydejte ten zvuk a změňte směr.
- Opakujte to 3x–5x za sebou.
- Pokaždé jděte jiným směrem, chvalte a odměňujte psa, když vás následuje.

Pes se nyní naučil, že vás má po vydání zvukového signálu následovat a jít s vámi, kamkoli jdete.

Krok 4

- Pokračujte v práci na klidném místě.
- Dalším krokem je provádět výše uvedené kroky s vodítkem (nikoli s flexi vodítkem).
- Vždy mějte vodítko povolené. Dávejte si pozor na ruku, abyste vodítko nikdy nenapínali ani za něj netahali.

Pes se nyní naučil následovat vás na volném vodítku.

Krok 5

- Pokračujte v práci někde na klidném místě.
- Nyní můžete postupně zvyšovat obtížnost cvičení.
- Pokaždé udělejte pár kroků navíc.
- Často měňte směr.

Pes se nyní učí chodit na volném vodítku na různých místech.

Postupně prodlužujte dobu cvičení se psem, z 1 minuty na 5 minut, pak na 10 minut a pokud váš pes dokáže udržet pozornost, tak i na delší dobu.

Pokud se váš pes přestává soustředit, je to kvůli únavě. Pravděpodobně jste cvičili příliš dlouho. Z vlastní zkušenosti nejspíš víte, že si něčí pozornost nelze vynutit. Schopnost soustředění se může lišit v závislosti na věku, úrovni stresu a předchozích zkušenostech s výcvikem.

Krok 6

Postupně zvyšujte obtížnost tím, že budete psa při tréninku vystavovat rušivým podnětům.

Rušivé podněty mohou být:

- auta
- kola
- děti na kolečkových bruslích
- kočky
- koně, krávy a jiná hospodářská zvířata
- děti hrající fotbal

Vždy začínejte ve větší vzdálenosti od rušivých podnětů a postupně se k nim přibližujte, podle toho, jak se s nimi pes dokáže vypořádat.

Krok 7

Začněte dávat psovi pamlsky méně často, třeba při každém druhém nebo třetím správném zareagování. Odměňujte psa nepravidelně, ale nikdy nepřestaňte podávat pamlsky úplně. Pes potřebuje sem tam odměnit. V ostatních případech ho můžete za jeho chování pochválit.

Budete-li toto provádět systematicky, váš pes bude brzy většinu času chodit spořádaně. Když budete důslední, vydrží mu to po celý život.

TAHÁNÍ NA VODÍTKU

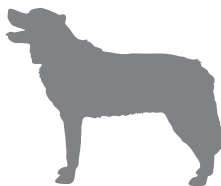

S trochou důsledného výcviku...

... bude pro vašeho psa mnohem jednodušší klidně minout kolemjdoucího člověka.

Proč psinapínají vodítko?

Není to žádná legrace, venčit psa, který táhne za vodítko tak, jako by vám chtěl utrhnout ruce, nebo když náhle vyrazí za projíždějícím cyklistou a vy se za ním proletíte vzduchem. Otázkou je, proč to psi vlastně dělají? Vždyť to musí být nepříjemné a bolestivé i pro ně.

Ano, je to nepříjemné a bolestivé, ale musíme si uvědomit, že psi přemýšlí jinak než my. Asociují přímo a nejsou schopni spojit si příčinu a následek tak jako my. Musíme brát v úvahu to, jak se psi učí a jak si v hlavě vytvářejí asociace.

Podívejme se nyní na různé důvody, proč psi tahají za vodítko:

Nepříjemné a nepohodlné – zkrátka něco, co si neužijete ani vy, ani váš pes...

... klidná procházka s vaším psem po cestě, v lese či ve městě. Může být něco příjemnějšího?

1. Pes táhne, protože když to udělá, tak ho následujete. Jinými slovy: Nesmíte ho následovat!
2. Naučili jste to svého psa předchozí „výchovou“. Pes se naučil tahat za vodítko na základě načasování vaší reakce: Pes zatáhne, vy se rozhodnete „odnaučit“ ho to tím, že ho na vodítku vycukáte nebo strhnete (táhnete v opačném směru). Abyste ho mohli vycukat či strhnout, musíte vodítko na chvíli povolit. Po povolení následuje vycukání či strhnutí, což je pro psa dost bolestivé. Naučí se tedy, že po povolení vodítka přichází bolestivý podnět. Bude se tedy snažit vyhnout tomu, aby vodítko bylo povoleno, protože tím chce předejít následné bolesti. Ve výsledku je proto ještě pravděpodobnější, že bude na vodítku táhnout.
3. Venčení na vodítku ho zraňuje na krku. Kvůli těsnému

Když se pes rozhodne někam jít, často ho následujeme.

obojku se mu špatně dýchá, tak se snaží uniknout tak daleko, jak jen může.

4. Používáte flexi vodítko, které je zkonstruováno tak, aby bylo stále napnuté. Psovi je to nepříjemné, ale ať udělá cokoli, vodítko zůstává napnuté. Nakonec vzdá snahu o to, aby tomu bylo jinak.
5. Jste podráždění. Často na svého psa křičíte, chytáte ho za kůži na krku nebo děláte něco jiného, co je mu nepříjemné – takže se snaží dostat se od vás tak daleko, jak to jen jde – táhne pryč od vás.

Jinými slovy: Přestaňte být někým, od koho chce váš pes být co nejdále. Takhle ho klidnému venčení nikdy nenaučíte a rozhodně mezi sebou nikdy nevybudujete dobrý vztah.

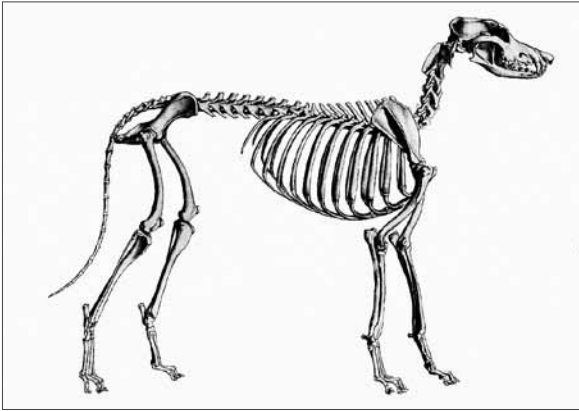
6. Váš pes je obecně příliš ve stresu. Díky tomu je hyperaktivní a nevyrovnaný. Je pro něj obtížné jít pomalu a soustředit se na to, co dělá.

Když se podíváme na různé důvody, proč psi táhnou, měli bychom zvážit následující:

- Nenechte psa, aby vás tahal. Zastavte. Stůjte klidně.
- Podpořte správné chování svého psa tím, že ho za něj pochválíte a odměníte.
- Vytvořte si se svým psem pouto. Vybudujte si dobrý vztah a budete mít na procházkách mnohem méně potíží.
- Vyhněte se zdravotním problémům: vyhněte se vycukávání a tahání, protože obojí psa bolí a může to způsobit poškození štítné žlázy, krku a páteře.

Měli bychom si zapamatovat pár věcí, které mohou sloužit jako „lék“ pro zlepšení zdraví spousty psů:

- Místo obojku raději použijeme vhodný postroj.
- Přestaňme vycukávat psa a trhat vodítkem.
- Nenechme psa, aby nás za vodítko vlácel.

Jedno silné trhnutí vodítkem (nebo více slabších) může snadno poškodit kostru vašeho psa nebo jiné části jeho těla. Může případně vést k oslepnutí či zhoršení zraku – a možná také k poškození mozku. Není neobvyklé, že dojde k poranění krku (jde o obdobu tzv. „opěrkového syndromu“ u lidí). (Pozn. překladatelky: Podstatou je prudký pohyb hlavy, ke kterému typicky dochází při autonehodách. Hlava a krk se prudce ohnou vpřed nebo vzad a okamžitě následuje rychlý pohyb opačným směrem. Tento vratný pohyb je obdobný jako u mrsknutí biče, proto se v angličtině používá termín „whiplash“.)